

Onderwerp Regionale visie 'Samen voor Veilig 2026-2030
Portefeuillehouder(s) drs. H. van Helden MBA

1. Onderwerp

Regionale visie 'Samen voor Veilig 2026-2030.

2. Inleiding

Aanleiding

Geweld in afhankelijkheidsrelaties, waaronder fysiek, psychisch en seksueel geweld evenals verwaarlozing, is de meest voorkomende vorm van geweld dat in Nederland plaatsvindt. Tevens wordt ieder 8 dagen in Nederland een vrouw om het leven gebracht, waarvan de meerderheid door haar partner of ex-partner.¹ Vanwege de ernst, urgentie en impact van deze problematiek – zowel individueel als maatschappelijk – en het intergenerationele karakter (van generatie op generatie), in combinatie met de hardnekkigheid van geweldspatronen, is het van belang dat we samenwerken aan een effectieve aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Deze effectieve aanpak rust op een gezamenlijke visie waar zowel gemeenten als samenwerkingspartners zich aan committeren.

Beoogd effect

Duurzame veiligheid te creëren voor kinderen en volwassenen die te maken hebben met geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Proces tot nu toe

Z/23/129137/394084: Op 19 december 2023 heeft het college (o.a.) positief besloten op het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst tussen de 14 gemeenten van Noord- en Midden-Limburg voor onbepaalde tijd op het gebied van GIA.

Z/24/165803/506320: Op 14 januari 2025 heeft het college positief besloten op de (door-)ontwikkeling aanpak Geweld in Afhankelijkheidsrelaties Noord- en Midden-Limburg en is akkoord gegaan met de gemeentelijke bijdrage voor 2025 van € 65.065,58.

3. Voorstel aan de Raad

Voorstel aan Raad:

1. De regionale visie Samen voor Veilig (bijlage 1) vast te stellen.

¹ Centraal Bureau voor de Statistiek. (2025, augustus 28). *120 mensen vermoord in 2024*.

4. Argumenten

1.1 *De visie dient als gezamenlijke koers op een complex en onderbelicht thema.*

Ondanks de inzet van de afgelopen jaren om geweld in afhankelijkheidsrelaties te stoppen, zijn de resultaten in de regio Noord- en Midden-Limburg zorgelijk. Slechts in 6% van de gezinnen die te maken hebben met geweld, lukt het om het geweld binnen een jaar te stoppen.² De praktijk is weerbarstig: de combinatie van verkokering tussen domeinen, samenwerkingsprocessen die als estafette zijn ingericht en instanties die vaak individueel in plaats van systemisch werken belemmeren de vooruitgang. Commitment en mede-eigenaarschap op een gezamenlijke koers is hard nodig. De regionale visie Samen voor Veilig vormt daarvoor het fundament.

1.2 *De uitgangspunten van de visie bieden een solide basis voor een effectieve aanpak.*

De visie staat voor het doorbreken van verkokering en van het estafettemodel – de wijze waarop een melding steeds aan een volgende instantie wordt overgedragen, waarbij het geheel versnipperd raakt en informatie verloren raakt. Daarnaast richt de visie zich op één vast aanspreekpunt voor het gezin dat langdurig betrokken is, de kracht van het informele netwerk en een systeemgerichte aanpak waarin aandacht is voor patronen in het gehele gezinssysteem. Met deze uitgangspunten willen we bereiken dat inwoners en gezinnen zich meer gehoord en gezien voelen, dat we een betere analyse maken van geweldspatronen en dat we het geweld sneller en effectiever stoppen.

1.3 *De uitgangspunten van de visie zijn in lijn met landelijke ontwikkelingen.*

De visie sluit aan bij landelijke ontwikkelingen zoals het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de Hervormingsagenda Jeugd. Beide benadrukken dat het huidige systeem onvoldoende effect heeft en pleiten voor een betere samenwerking tussen domeinen, meer transparantie en eenvoud en een hogere kwaliteit van ondersteuning.

1.4 *Een effectieve aanpak van GIA verlaagt de directe en indirecte, maatschappelijke kosten.*

Naast individuele en maatschappelijke schade zijn de kosten van geweld in afhankelijkheidsrelaties enorm. In 2015 werd al ingeschat dat iedere geïnvesteerde euro in de bestrijding van kindermishandeling €19 oplevert.³ Recent regionaal onderzoek laat zien dat de maatschappelijke kosten van huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Noord- en Midden-Limburg jaarlijks €561 miljoen bedragen.⁴ €16,9 miljoen daarvan komt direct voor rekening van de gemeenten van Noord- en Midden-Limburg. De indirecte kosten komen voort uit gevolgen op de lange termijn, zoals criminaliteit, psychologische- of verslavingszorg en uitkeringsafhankelijkheid. We verlagen dus de kosten fors wanneer we geweldspatronen succesvol en duurzaam doorbreken.

5. Risico's

1.1 *Succes van de visie staat of valt met de wijze van uitvoering.*

² Steketee, M., van Loon-Dijkers, L., Lünemann, M., Dusault, Y., & Tierolf, B. (2023). *Derde Cohortstudie: Resultaten van de aanpak partnergeweld en kindermishandeling*. Verwey-Jonker Instituut.

³ Berg-le Clercq, T., Dekker, M., & van der Kooi, C. (2015). *Aanpak van geweld tegen kinderen in Europa: De koers die we moeten varen*. Augeo Foundation & De Kinderombudsman.

⁴ Van Bochove, A., Walden, J., & Bos, J. (2025, mei 1). *Maatschappelijke kosten GiA (met name huiselijk geweld en kindermishandeling) in Noord- en Midden-Limburg*. Memo in het kader van het Programmaplan GiA 2025–2030.

De visie is op hoofdlijnen geformuleerd en vormt de basis voor het Programmaplan Samen voor Veilig. Het programmaplan wordt na vaststelling van de visie in de gemeenteraden medio 2026 ter besluitvorming voorgelegd aan de veertien colleges.

1.2 Het programmaplan is zowel in capaciteit als in middelen zeer omvangrijk

De visie 'Samen voor Veilig' wordt uitgewerkt in het programmaplan GIA, dat in Q3 2026 ter besluitvorming voorligt. Dit plan vraagt vanaf 2027 en verder meerjarige investeringen oplopend tot € 272.577 sec voor de uitvoering van regionale opgaven. Daarnaast is het mogelijk dat er ook een lokale opgave uit het programmaplan rolt. Van belang is dat het bedrag van € 272.577 exclusief de kosten voor de ambtelijke capaciteit is die gevraagd wordt voor het uitvoeringsplan én exclusief eventuele ophogingen van subsidies voor onze subsidiepartners.

6. Juridische context

In 2015 zijn gemeenten bij wet (Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) en Jeugdwet) volledig verantwoordelijk geworden voor het voorkomen, onderzoeken en bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling. Gemeenten hebben in de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties de regierol voor wat betreft het sociale domein. Op basis van artikel 2.1.2 juncto artikel 2.2.1 van de Wmo zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de ketenaanpak op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Naast preventie, zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor de bestrijding, de aanpak en nazorg van kindermishandeling.

Op grond van artikel 160, lid 1, sub b. van de Gemeentewet is uw raad bevoegd tot vaststelling van de regionale visie samen voor Veilig Noord- en Midden-Limburg.

7. Financiële toelichting

Het vaststellen van de regiovisie brengt geen financiële consequenties met zich mee.

8. Communicatie en vervolg

De regionale visie ligt in Q1 van 2026 voor ter besluitvorming in alle gemeenteraden in Noord- en Midden-Limburg. Op basis van gelijklopende besluitvorming wordt in Q3 2026 het programmaplan, inclusief begroting, voorgelegd aan de veertien colleges. Uw gemeenteraad wordt geïnformeerd over de vaststelling van het programmaplan evenals de lokale financiële doorvertaling.

Bijlage(n)

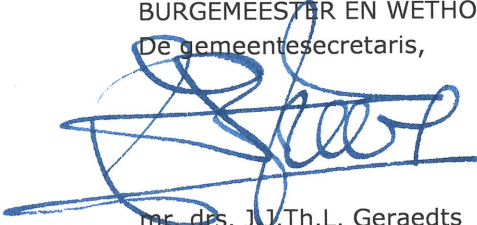
1. Visie 'Samen voor Veilig'

Heythuysen, 6 januari 2026

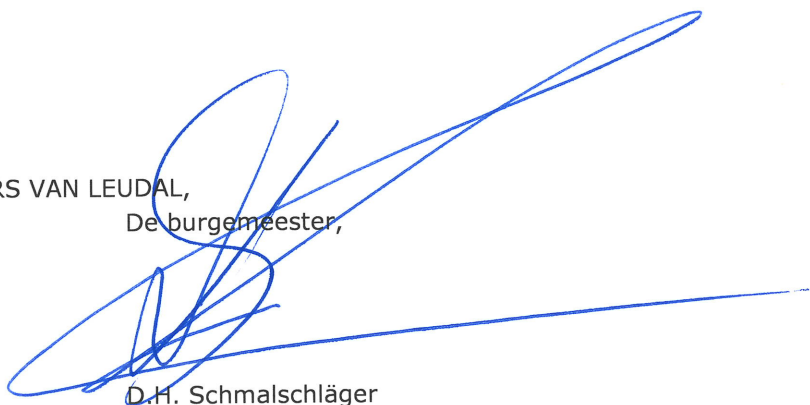
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,

De gemeentesecretaris,

De burgemeester,

Mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts

D.H. Schmalschläger